Ideellt arbete i kultursektorn

En förstudie för Myndigheten för Kulturanalys

Tobias Harding, FD

2012-10-12

Innehåll

Förord ... 3
Inledning ... 4
Civilsamhälle och ideellt arbete ... 4
Ideella föreningar – organisationerna i det svenska civila samhället ... 6
De dominerande organisationerna i kulturlivets civilsamhälle ... 6
Urval: De organisationer som undersöks här ... 8
Metod ... 10
Resultat ... 12
Organisationernas medlemmar ... 13
Förtroendevalda och andra ideellt arbetande ... 15
Arvoden, anställningar och organisationsstruktur ... 16
Festivalorganisationer ... 19
Lärdomar inför vidare undersökningar ... 21
Referenser ... 24
Bilaga 1: Frågor som ställts till etniska organisationer ... 26
Bilaga 2: Frågor som ställts till övriga riksorganisationer ... 27
Bilaga 3: Frågor som ställts till festivalarrangörer ... 28
Bilaga 4: Paraplyorganisationer ... 29

Förord

Myndigheten för kulturanalys har till uppdrag att utvärdera regeringens kulturpolitik med utgångspunkt i de nationella kulturpolitiska målen. Som ett led i att utveckla kunskapsunderlaget kring de ideella insatsernas omfattning och värde i kultursektorn, har vi gett filosofie doktor Tobias Harding vid Linköpings universitet i uppdrag att genomföra en pilotstudie. Studien syftar till att ge dels en övergripande beskrivning av organisationslandskapet i den svenska kultursektorns civila samhälle, dels väl underbyggda rekommendationer för hur en mer ingående undersökning av det ideella arbetets förutsättningar och betydelse kan genomföras.

Myndigheten för kulturanalys ska använda rapporten som ett av flera underlag till den tematiska rapport som vi planerar att publicera 2014. Den kommande rapporten ska behandla kulturen ur ett samhällsekonomiskt perspektiv och avser att bland annat belysa ideella insatser. Alla slutsatser och förslag som redovisas i föreliggande rapport är författarens egna.

Stockholm 23 oktober 2012

Clas-Uno Frykholm
Direktör

Inledning

Denna rapport försöker beskriva det ideella arbete som läggs ned i svenska kulturorganisationer, i termer av organisering, typ av arbete och omfattning. Syftet med rapporten är dubbelt; dels syftar den till att ge en övergripande beskrivning av organisationslandskapet i den svenska kultursektorns civila samhälle och dels syftar den till att ge väl underbyggda rekommendationer för hur en mer ingående undersökning av detta ideella arbetes betydelse och förutsättningar skulle kunna läggas upp. Det handlar om att ta ett brett grepp och försöka skapa en översikt över hela området.

Rapporten inleds med en presentation av hur begreppen civilsamhälle, ideell sektor och ideellt arbete används här, och skulle kunna användas i senare studier, inte minst som avgränsning av sådana studier. Därefter följer en beskrivning av områdets organisationsstruktur, samt en redogörelse för den försöksenkät som har sänts ut till kultursektorns ideella riksorganisationer för att beskriva deras bild av det ideella arbete som äger rum i dem. Till sist följer rekommendationer för fortsatta undersökningar. Till grund för beskrivningen ligger, förutom tidigare forskning, dels orienterande intervjuer med representanter för fem organisationer, dels en enkät som har skickats ut till 54 riksorganisationer som organiserar ideellt arbete på kulturområdet, och dels information från festivalarrangörer som har valts ut som en stickprovsundersökning för att bättre kunna beskriva detta delområde.

Begreppen kultursektor och kulturliv definieras i denna rapport som aktiviteter och verksamheter som fokuserar antingen på kulturarv eller på konstarter som teater, dans, musik, film och bildkonst. Tillsammans med organisationernas egen självdefinition, t.ex. uttryckt genom att delta i olika samarbetsorgan, ligger denna definition till grund för urvalet av organisationer. Denna tämligen enkla definition av kultursektorn öppnar för att istället diskutera begreppen ideellt arbete, ideell organisation och civilsamhälle mer ingående.

Civilsamhälle och ideellt arbete

Begreppet ”civilsamhälle” är tämligen nytt i svensk kulturpolitik och tycks ha gjort entré som vanligt förekommande begrepp där först i och med Kulturutredningen 2009 (SOU 2009:16). Sedan dess har ordet använts i kulturpropositionen och i utredningar, och börjar nu finna sin plats. Dialoger mellan staten och civilsamhällets organisationer på kulturområdet har arrangerats, och organisationerna har dessutom på olika sätt bjudits in till de dialoger som har arrangerats i samband med kultursamverkans-modellens genomförande. Kulturministern har också uttalat en ambition att öka användningen av volontärer i kulturinstitutionerna (Harding 2012a, 2012d). Även om såväl civilsamhälle som volontärer är nya begrepp i svensk kulturpolitik har frivilligt arbete sedan länge varit en del av kulturlivet. Idag är 78,8 procent av svenska folket medlemmar i minst en förening (SCB 2011) och uppskattningar av antalet medlemmar i kulturorganisationer rör sig mellan en och nära tre miljoner.

I forskningen definieras civilsamhället som en av tre, ibland fyra, sfärer i samhället. I det följande utgår jag från en fyrsfärmodell där samhällslivet kan delas in i stat (i meningen offentlig sektor), marknad, civilsamhälle och familj, med utgångspunkt i handlingslogiker och ägandeformer (jfr. Wijkström & Lundström 2002, Harding 2012c). Den statliga sfären kännetecknas av en politisk-administrativ logik där handlingar antingen fokuserar på att fatta politiska beslut eller på att verkställa sådana. Den statliga sfären kan också sägas utgå ifrån ett våldsmonopol; den som inte följer de lagar och regler som fastställs kan bestraffas av rättsväsendet. Den statliga sfärens organisationer är typiskt sett offentligt ägda och skattefinansierade. Marknadens organisationer fokuserar istället på vinstmotiv

och är typiskt sett privat ägda och vinstdrivande. Familjesfären fokuserar på personliga nära relationer och släktskapslojaliteter. Till skillnad från övriga sfärer räknas den helt till privatlivet. Civilsamhället kännetecknas istället av ideella eller frivilliga logiker. Dess organisationer har ideella syften och är antingen oägda (stiftelser) eller ägda av sina medlemmar utan vinstintresse. Civilsamhälleliga organisationer är alltså både icke-statliga (non-governmental organizations) och icke vinstdrivande (non-profit organizations).

Inte bara organisationer kan vara ideella. Civilsamhällets ideella logiker handlar om ideellt arbete och om ideellt givande, som inte alltid sammanfaller med formen som icke-statlig och icke vinstdrivande organisation. Ideellt arbete kan ske i informellt organiserad form medan ideella föreningar och stiftelser ofta har anställda. Dessutom förekommer ideellt arbete också i offentligägda institutioner och t.o.m. i vinstdrivande företag. Varje meningsfull definition av ideellt arbete bygger ytterst på en bedömning av enskilda personers motiv. Livsåskådningsforskaren Johan von Essen (2008) urskiljer tre huvuddrag i vad hans ideellt engagerade intervjupersoner uppfattar som ideellt arbete: (1) det är oavlönat, (2) det är frivilligt, och (3) insatsen ger meningsfulla konsekvenser för någon annan. Det ideella arbetet tycks definierat i motsats till det avlönade, som av von Essens intervjupersoner i första hand görs för lönens skull och även upplevs som både påtvingat och egennyttigt. Altruismen i det ideella arbetet ska dock inte tolkas som att de som utför det inte känner att de själva får ut någonting av det, tvärtom. Förhållandet är dock paradoxalt på så vis att de menar sig få ut någonting av det just på grund av att specifika positiva konsekvenser för dem själva inte är syftet med arbetsinsatsen. Istället handlar det om sådant som tillfredsställelsen av att ha gjort en insats för andra och nöjet av att arbeta tillsammans. Också de kontakter som skapas genom arbetet kan räknas till fördelarna för den som deltar, liksom de erfarenheter som de gör under arbets gång och de kunskaper som de därmed tillägnar sig (jfr. Svedberg m.fl. 2010). I en undersökning av kulturområdets ideella arbete kan det också finnas anledning att avgränsa det ideella arbetet gentemot betalt arbete och kanske också mot andra typer av fritidsverksamheter. Inte minst handlar detta om en avgränsning gentemot professionellt arbete, som i kultursektorn ofta inkluderar obetalda insatser som ingår som en förberedelse till betalt arbete. Arbete som sker i syfte att senare erhålla ersättning räknas här inte som ideellt. Det samma gäller fritidssysselsättningar som inte uppfattas som en arbetsinsats, dvs. huvudsakligen sådana som utgörs av enskilt kulturutövande. Ytterst måste ideellt arbete definieras utifrån respondentens egen upplevelse av aktiviteten. Så har skett i den enkät som redovisas i det följande. Vad olika aktörer menar med ideellt arbete, dvs. vilken typ av aktiviteter som utförs och varför, är också en lämplig fråga för kommande studier.

Det finns tydliga överlappningar mellan de olika sfärerna – såväl legitima som illegitima sådana. Familjeföretaget uppfattas som en legitim överlappning mellan marknad och familj. Nepotism handlar å andra sidan om illegitima överlappningar mellan stat och familj, eller mellan stat och marknad, där familjebanden får företräde framför de band som enligt gällande normer anses böra gälla där. Det finns också överlappningar mellan civilsamhälle och familj; till exempel när föräldrar arbetar ideellt i föreningar där deras barn utövar fritidsaktiviteter. Räknar man in informellt organiserade verksamheter i civilsamhället innebär det också en mindre tydlig gräns gentemot familjesfär och privatliv. Här beror gränsdragningen i huvudsak på vilka som involveras i aktiviteten. Åtskilliga ideella organisationer har ett nära förhållande till offentliga finansiärer och privata sponsorer. Till de intressantaste områdena idag hör den framväxande sociala ekonomin, där småföretag med delvis ideella motiv spelar en betydande roll. Slutligen finns också ofta nära relationer mellan stat och civilsamhälle, där civilsamhälleliga organisationer involveras i offentliga beslutsprocesser eller driver verksamheter på uppdrag av det offentliga. Den här undersökningens studieobjekt är dock något snävare, och det handlar i första hand om ideella organisationer.

Ideella föreningar – organisationerna i det svenska civila samhället

De svenska ekonomerna Wijkström och Lundström (2002) talar om de ideella organisationerna som ”organisationerna i det civila samhället” och skapar därmed en distinktion mellan det formellt och det informellt organiserade civilsamhället. Bland annat Kulturutredningen och propositionerna *En politik för det civila samhället* och *Tid för kultur* har också använt sig av denna typ av uppdelning. Också denna rapport skiljer på det civila samhället och den ideella sektorn. Den senare anses bestå av formella ideella organisationer (inklusive såväl ideella föreningar som stiftelser), medan den förstnämnda också kan anses inkludera informella nätverk så länge dessa inte syftar till ekonomisk vinst eller kontrolleras av staten. Sådana anses ofta spela en växande roll i det civila samhället i de fall då de organiserar ideellt arbete. I den pilotundersökning som presenteras här handlar det dock i första hand om ideellt arbete i ideella organisationer, och mer exakt om riksorganisationer. Dessa är de verksamheter som oftast är i kontakt med den statliga kulturpolitiken. Samtidigt utesluts också några av de mest kartlagda organisationerna (studieförbunden och Svenska kyrkan) från studien, vilket jag ska återkomma till.

När det gäller definitionen av ideella organisationer utgår denna rapport från ett synsätt som överensstämmer med FN:s System of National Accounts (SNA) där non-profit institutions (NPI) definieras enligt följande. Denna definition tycks också vara lämplig för fortsatta studier:

> En legal eller social enhet skapad med ändamålet att producera varor och tjänster med egenskaper som inte tillåter dem att bli en källa för inkomster, vinster eller andra finansiella förtjänster för de enheter som skapar, kontrollerar eller finansierar dem. I FN:s räkenskapssystem används följande kriterier för att en enhet ska klassificeras som en non-profit association:
> 1) Enheten ska vara en formell organisation;
> 2) Det ska inte finnas någon vinstutdelning, eventuellt ekonomiskt överskott ska inte ges tillbaka till någon form av ägare eller huvudman;
> 3) Enheten ska vara institutionellt skild från den myndighetsutövande delen av den offentliga sektorn;
> 4) Enheten ska vara självstyrande;
> 5) Medlemskap eller deltagande i enheten får inte vara tvångsmässigt.
>
> (SCB 2012)

De dominerande organisationerna i kulturlivets civilsamhälle

Relationen mellan staten och många av de svenska civilsamhälleliga organisationerna har beskrivits som korporativt (Michelletti 1994, Rothstein 1992), inte bara i den meningen att de i hög grad är finansierade av det offentliga utan också i den meningen att de i hög grad är involverade i statliga beslutsprocesser, både som remissinstanser och som utförare av politik. Därtill står de ofta nära politiska partier. Synen på civilsamhället och på ideellt arbete har i Sverige också länge präglats av ett fokus på folkrörelser och folkrörelseorganisationer. I diskussionen om dessa organisationer har folkrörelsebegreppet i sin tur kommit att associeras till en specifik typ organisationer som har sin historiska bakgrund i 1800-talets frikyrko-, nykterhets- och arbetarrörelse, kanske framförallt i arbetarrörelsen. Sådana organisationer kännetecknas framförallt av följande drag (jfr. Wijkström & Lundström 2002, SOU 2007:66, Hvenmark 2008, Harding 2012a):

1. En rikstäckande nationell organisation som delas in geografiskt i distrikt, oftast med gränser som motsvarar länsindelningen. Distrikten består i sin tur (ibland med ytterligare mellanliggande nivåer) av lokalföreningar som även de är geografiskt avgränsade.

2. Lokalföreningarna baserar sig på frivilligt, öppet och individuellt medlemskap.

3. Föreningsdemokratin grundar sig på det individuella medlemskapet och på hierarkiskt representativ demokrati.

4. Organisationens roll i demokratin brukar i första hand anses vara att artikulera ett stort antal medlemmars vilja eller intressen. Här utgörs undantagen framförallt av fritidsaktiviteter som idrott, folkbildning och amatörkultur, där offentliga bidrag i stor utsträckning används för att finansiera olika verksamheter.

5. Organisationen uppfattar sig på ett eller annat sätt utgöra en rörelse för att förändra samhället till det bättre.

De organisationer som fokuserar på ideell verksamhet på kulturområdet hör till en grupp organisationer som inte i första hand fokuserar på intresse- och åsiktsartikulation, som länge har ansetts vara föreningslivets demokratiska huvudfunktion. Tillsammans med idrottsrörelsen och ungdomsorganisationerna brukar de istället anses tillhöra den grupp organisationer som ägnar sig åt fritidsverksamhet (vilket t.ex. framgår av SCB:s kategorisering av dem som ”rekreation och kultur”).

Till de största och mest etablerade ideella organisationerna på detta område hör studieförbunden. Anslag och bidrag till folkbildning hör till de mer omfattande källorna till finansiering av föreningsaktiviter i Sverige. Detta gäller inte minst för kulturrelaterade bildningsverksamheter, som idag utgör över hälften av studieförbundens verksamhet (SOU 2009:16, Folkbildningsrådet 2012). Studieförbunden kan alltså anses vara synnerligen väl integrerade både i den statliga och i den civilsamhälleliga samhällssfären i Sverige. Historiskt sett har studieförbunden haft en nära relation till såväl staten som till kulturpolitiken. I bakgrunden till denna relation finner man flera studieförbunds ursprung i folkrörelserna. När arbetarrörelsen under första hälften av 1900-talet utformade sina första kulturpolitiska program var det naturligt att ABF och de övriga studieförbunden kom att spela en betydande roll i dessa. Också relationen till staten har varit etablerad sedan studieförbundens uppkomst som separata organisationer (Frenander 2005, Sundgren 2007, von Essen & Åberg 2009). Spelet kring de första statliga bidragen till folkbildande verksamhet har beskrivits av bl.a. Per Sundgren (2007) och det framgår bl.a. att ABF:s grundande för drygt hundra år sedan var ett direkt resultat av hur de nya bidragen konstruerades.

När den moderna kulturpolitiken formulerades i början på sjuttiotalet tycks det fortfarande ha varit självklart att studieförbunden skulle vara den främsta organisationsformen för det som man då beskrev som ”fritt kollektivt skapande” (prop. 1974:28). Detta område gavs en tämligen betydande roll i vad man uppfattade som en demokratisering av kulturlivet genom kulturpolitiken. Det är också tydligt att man uppfattade det som rimligt och legitimt att denna demokratisering skedde via de etablerade folkrörelserna, och inte enbart via direkta statliga eller kommunala insatser (Frenander 2005, Harding 2007, SOU 1972:66, prop. 1974:28). Etablerad vid denna tidpunkt var också den kulturpolitiska uppdelningen mellan amatörkultur – ”fritt kollektivt skapande” – och professionell kultur som stöddes via offentliga institutioner och bidrag baserade på professionell kvalitetsbedömning. Professionellt drivna institutioner som Nordiska Museet och Skansen som under det långa artonhundratalet hade

byggts upp i civilsamhället hade nu i allt väsentligt inneslutits i den offentliga kulturpolitiken (Hillström 2006, Harding 2007, 2012a). I utredningen Kulturrådets betänkande och i den därpå följande propositionen (SOU 1972:66, prop. 1974:28) märks överhuvudtaget väldigt lite åtskillnad mellan dessa institutioner och de offentligägda. Samma sak gällde för Riksteatern, den nationella turnéorganisation av teaterföreningar som ecklesiastikministern Artur Engberg hade grundat på 1930-talet för att tillgängliggöra den professionella kulturen i hela landet. Riksteatern var och är djupt integrerad i den statliga kulturpolitiken, och i stor utsträckning också finansierad av staten. Samtidigt är den till formen en folkrörelseorganisation baserad på riksteaterföreningar runt om i landet. Liksom studieförbunden kan den alltså betraktas som en organisation som rör sig i gränslandet mellan sfärerna stat och civilsamhälle, men som huvudsakligen är att hänföra till civilsamhället.

I stora drag sammanföll uppdelningen mellan professionella och amatörer i den statliga politiken med uppdelningen mellan offentliga åtaganden och folkrörelser. Denna uppdelning kan också ses som en uppdelning mellan en professionell sfär dominerad av en kvalitetslogik och en ideell sfär dominerad av en demokratilogik (jfr Harding 2009, 2012a). Det samma gäller idag den i särklass största civilsamhälleliga organisationen i Sverige: Svenska kyrkan, som åtminstone sedan år 2000 måste anses tillhöra civilsamhället. Den utgör inte bara den största civilsamhälleliga organisationen i landet, med drygt sex och en halv miljon medlemmar utan också den största kulturorganisationen. Nära hundra tusen personer sjöng i kör i Svenska kyrkan under år 2011 (Svenska Kyrkan 2012), vilket gör denna till en av landets största arrangörer av amatörkultur. Svenska kyrkan ansvarar dessutom på olika sätt för en mycket stor andel av landets byggda och materiella kulturarv. På detta område erkänns dess särskilda roll i den statliga kulturpolitiken och Svenska kyrkan får därför en särskild kyrkoantikvarisk ersättning. Denna budgeteras årligen i statsbudgeten, men regleras också i särskilda avtal mellan staten och Svenska kyrkan (Ekström 2003, Harding 2007).

Urval: De organisationer som undersöks här

Trots att de sannolikt rymmer en tämligen stor andel av det ideella kulturarbete som utförs i Sverige kommer denna rapport inte att vidare att behandla vare sig Svenska kyrkan eller studieförbunden. Huvudskälet till detta är inte att dessa skulle vara oviktiga utan istället att tillgången till statistik gällande deras verksamheter är jämförelsevis god (se t.ex. Folkbildningsrådet 2012 och SCB 2012). Bedömningen har därför varit att det är viktigare att fokusera på de övriga organisationer av folkrörelsemodell som är verksamma på kulturområdet och som organiserar ideellt arbete på detta område, organisationer som i stort sett aldrig har varit föremål för övergripande forskning och där den enda tillgängliga statistiken består av de uppgifter som de själva bistår med (även om det sistnämnda också kan sägas om Svenska kyrkan och den organiserade folkbildningen). Den enkät som beskrivs nedan bidrar alltså inte minst genom att kartlägga den information som organisationerna själva har om volymen i sina aktiviteter.

Flertalet av de ideella organisationer som organiserar ideellt arbete på kulturområdet är medlemmar i paraplyorganisationen Ideell Kulturallians (IKA), antingen direkt eller genom medlemskap i någon av de paraplyorganisationer som i sin tur ingår där. I IKA ingår i skrivande stund följande organisationer:

1. Amatörkulturens samrådsgrupp (ax),
2. Arbetarnas Bildningsförbund (ABF),
3. Bygdegårdarnas Riksförbund,
4. Folkets Hus och Parker,
5. Folkrörelsernas konstfrämjande,
6. Folkuniversitetet
7. Musikarrangörer i samverkan (MAIS),
8. Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet (NBV),
9. Riksteatern,
10. Samarbetsorgan för etniska organisationer i Sverige (SIOS),
11. Skådebanan
12. Studiefrämjandet,
13. Studieförbundet Bilda,
14. Studieförbundet Sensus,
15. Studieförbundet Vuxenskolan,
16. Sveriges Hembygdsförbund,
17. Våra Gårdar

Det rör sig med andra ord om en tämligen heterogen grupp organisationer, i termer av organisationsform, ekonomiska resurser och verksamhetsinriktning. Flera av organisationerna är studieförbund. Andra är riksförbund med folkrörelsestruktur där basen utgörs av lokala föreningar med enskilda medlemmar. Detta gäller Riksteatern, Sveriges Hembygdsförbund och de lokalhållande organisationerna Bygdegårdarnas Riksförbund, Folkets Hus och Parker och Våra Gårdar. MAIS, ax och SIOS är själva paraplyorganisationer. MAIS organiserar musikarrangerande riksorganisationer, SIOS riksorganisationer bildade på etnisk grund, och ax riksorganisationer inom amatörkultur. Bland ax medlemmar finns dessutom KÖRSAM, som i sin tur är paraplyorganisation för nio riksorganisationer på köområdet. Viss överlappning finns mellan de olika paraplyorganisationerna, i den meningen att samma riksorganisation är med i flera paraplyorganisationer. Ett stort antal av de olika organisationerna är dessutom medlemmar i studieförbund eller samarbetar med ett eller flera av dessa.

Inte minst körorganisationerna har dessutom ofta anknytning till olika trossamfunds verksamhet. Det är alltså sannolikt att en stor del av kulturverksamheten i t.ex. Svenska Kyrkan därmed ingår i materialet för denna studie, liksom att delar av den verksamhet som beskrivs sker i samarbete med studieförbund. Även risken för överlappningar i statistiken talar för att, åtminstone i detta skede, utelämna trossamfund och studieförbund.

Vid sidan av direkt och indirekt medlemskap i IKA har också medlemskap i Kulturens Bildningsverksamhet (som till skillnad från flertalet andra studieförbund inte är med i IKA) uppfattats som en indikator på tillhörighet till, och självidentifikation med, kulturlivets civilsamhälle, varför även sådana organisationer har tagits med i underlaget. Slutligen har urvalet av organisationer till denna studie kompletterats med ytterligare en riksorganisation som inte ingår i någon av de ovan beskrivna paraplyorganisationerna, nämligen Förbundet Sveriges Museivänner som organiserar 30 vänföreningar kopplade till olika museer, inklusive ett antal statliga museer. Någon helhelig bild av vänföreningarnas ekonomiska situation eller arbetssätt kan inte ges här, men det framgår både av den intervju som genomförts med en anställd vid en vänförening i samband med denna undersökning och av tidigare forskning (Gustavsson 2012) att denna grupp rymmer föreningar som förvaltar betydande ekonomiska resurser som ett resultat av privata donationer under lång tid. En av de viktigaste funktionerna för dessa föreningar är alltså inte att organisera medlemmarnas ideella arbete utan istället att förvalta nuvarande och tidigare medlemmars ideella givande till förmån för respektive museums verksamheter, t.ex. genom inköp av nya föremål till samlingarna.

Vissa av organisationerna har särskilda statsanslag som fastställs i statsbudgeten. Andra saknar sådana men erhåller bidrag från olika myndigheter. De statliga anslagen kan hänföras till flera olika departements ansvarsområden, men merparten av dem får på olika sätt del av statliga medel inom Kulturdepartements område (jfr Harding 2009). De tydligaste undantagen från detta är studieförbunden och de etniska organisationerna, vars bidrag härrör från Utbildningsdepartementets ansvarsområden och fördelas av Folkbildningsrådet respektive Ungdomsstyrelsen. Den senare förmedlar också pengar till de ungdomsorganisationer som ingår i materialet.

Detta landskap av kulturorganisationer har beskrivits med ledning av intervjuer med företrädare samt med ledning av medlemskapet i paraplyorganisationer och kontakter med myndigheter. Det innebär inte att beskrivningen skulle täcka all ideell kulturverksamhet som äger rum i landet. Tvärtom är det möjligt att betydande mängder ideell kulturverksamhet organiseras informellt eller arrangeras av andra organisationer än de som ingår i denna krets av kulturorganisationer, i synnerhet då det handlar om organisationer vars huvudfokus är annan verksamhet än kultur eller föreningar som inte ingår i något riksförbund. För att få en bild av åtminstone en del av den senare kategorin har vi valt att komplettera med en stickprovsundersökning inriktad på kulturfestivaler. Denna består dels av en intervju och dels av en särskild enkät som skickats ut till de ansvariga för nio kulturfestivaler. Detta fokus på festivaler har valts eftersom dessa dels har varit ett växande inslag i svenskt kulturliv under de senaste decennierna, och dels organiseras på för Sverige till synes nya sätt.

Metod

Undersökningen består av tre olika enkäter och fem intervjuer. Den första enkäten har skickats till 34 riksorganisationer: medlemsorganisationerna i KÖRSAM, Kulturens Bildningsförbund och MAIS, övriga medlemsorganisationer i ax, de medlemmar i Ideell Kulturallians som inte är paraplyorganisationer eller studieförbund (Bygdegårdarnas Riksförbund, Folkets Hus och Parker, Folkrörelsernas konstfrämjande, Riksteatern, Sveriges Hembygdsförbund samt Våra Gårdar), samt

Förbundet Sveriges Museivänner. En liknande enkät har skickats ut till de 20 medlemmarna i SIOS. När det gäller det ideella arbetets omfattning frågas i denna enkät dock specifikt efter mängden ideellt arbete som läggs ned inom ”kultur, musik, dans eller teater” samt om vilken andel av den totala verksamheten som utgörs av sådana aktiviteter. I övrigt består den sistnämnda enkäten av samma frågor som den förstnämnda.[1] Detta eftersom organisationerna i SIOS att döma av tidigare forskning ofta kan ägna sig åt ett vidare spektrum av verksamheter än just kulturaktiviteter (Kings 2012). Slutligen har en liknande enkät också sänts ut till nio olika festivalarrangörer som en stickprovsundersökning. I denna enkät frågas dock även efter vilken typ av organisation som arrangererar verksamheten, och övriga frågor har anpassats till att inte enbart ideella föreningar har mottagit enkäten. Dessa enkäter har utformats i samarbete mellan denna rapports författare och anställda vid Myndigheten för Kulturanalys.

Sammantaget har alltså 63 organisationer tillfrågats, därav 54 riksorganisationer. Bland riksorganisationerna har 26 svarat, alltså bara 48 procent. Vissa av dessa svar var dessutom ofullständiga, varför svarsfrekvensen varierar mellan olika frågor. En faktor som kan ha bidragit till att sänka svarsfrekvensen är att vi har kontaktat organisationerna via de e-postadresser till kontaktpersoner som har funnits tillgängliga på Internet. I samtliga fall har sådana kontaktadresser funnits utsatta, men man kan ifrågasätta i vilken mån de har varit uppdaterade. Bland medlemsorganisationerna i ax har dock hela 13 av de tillfrågade 18 organisationerna svarat, dvs. drygt 72 procent. Detta kan ha påverkats i positiv riktning av vårt besök vid ax styrelsemöte strax före sista dagen för inlämnande av svar på enkäten, ett besök som dock i sin tur berodde på visat intresse från organisationen. Den högre svarsfrekvensen bland dessa organisationer kan också förklaras med att de i hög grad identifierar sig med kultursektorn. Inom denna organisationsgrupp är svarsfrekvensen alltså tillräckligt hög för att ge relativt god tillförlitlighet åt resultaten. När det gäller övriga organisationsgrupper måste svarsfrekvensen anses vara för låg för att man ska kunna tala om statistiskt säkerställda resultat gällande dessa grupper specifikt. Detta gäller också den stickprovsundersökning som riktades till festivalarrangörer, där endast tre av nio tillfrågade organisationer svarade. Svaren i de senare kategorierna är dock intressanta i sig och redovisas därför i det följande. Svaren från riksorganisationer utanför ax ligger dessutom (tillsammans med dem från axmedlemmar) till grund för den övergripande analysen. Svaren från festivalarrangörer behandlas däremot separat.

Intervjuerna genomfördes innan enkätstudien, och utgjorde en del av underlaget till dess utformning. De har bidragit till att fördjupa förståelsen för svaren i enkäterna, till beskrivningen av organisationernas struktur samt till urvalet av organisationer. Intervjuer har genomförts med företrädare för Amatörkulturens samrådsgrupp (ax), för två riksorganisationer inom denna – Amatörteaterns Riksförbund (ATR) och Svenska Folkdansringen – en festivalorganisation – Stockholms Internationella Filmfestival – samt en vänförening, Nordiska Museets och Skansens Vänner. Besök och samtal med olika företrädare har dessutom ägt rum vid styrelsemöten i ax och IKA samt vid ett regionalt nätverksmöte för IKA i Östergötland. Urvalet av organisationer till enkäten är gjort i syfte att i största möjliga mån vara heltäckande när det gäller riksorganisationer med inriktning på kultur, om än inte när det gäller organisationer som har kultur som en del av sin verksamhet.

[1] Se bilaga 4 för en lista över medlemsorganisationerna i olika paraplyorganisationer.

Resultat

Nedan redovisas resultatet från enkäterna till riksorganisationer i två tabeller följda av analys och jämförelser med existerande statistik. Resultat från merparten av organisationerna redovisas i tablell 1 medan medlemsorganisationer i SIOS, som har svarat på en särskild enkät, redovisas i tabell 2. Efter att dessa resultat har redovisats och analyserats redovisas och analyseras resultaten från stickprovsenkäten till festivalarrangörer i ett eget avsnitt.[2]

Tabell 1: Svar från riksorganisationer som svarat på enkäten i bilaga 2.

Organisation	**Medlems-antal**	**Antal för-tro-ende-valda**	**Ideell arbets-tid f.valda** (tim)	**Antal volon-tärer**	**Ideell arbets-tid volont.** (tim)	**Antal arvod-erade**	**Antal anst.**	**Antal fören-ingar**
Bygdegårdarnas Riksförbund	200000	10000	800	20000	100		42	1414
Folkrörelsernas Konträmjande								25
Förbundet Sveriges Museivänner	30000	240	200	1000	100	0	5	30
Kammarmusiker-förbundet	15000	800	120	800	120	7	0,25	112
Kontaktnätet – Riksorganisation för Ideella Kulturföreningar	10236	1200	150	2500	50	25	4	117
Lokalrevyer i Sverige (LIS)	5000	612	120	5000	120	2200	35	162
Riksförbundet för Folk-musik och Dans (RFoD)	15458	850	58	2400	63	40	11	105
Riksförbundet Unga Musikanter (RUM)	37000	3698	10	25000	40	30	9,5	472
Riksteatern	39847	2200	120	2800	120	12	399	289
Svenska Arbetar-sångarförbundet (SAS)	850	150	200	150	300	0	0	40
Svenska Folkdansringen	15187			4415	1040	0	3	322
Svenska Missionsförbundets Musikkårer (SMM)	900						0,25	49
Sveriges Arbetar-teaterförbund (ATF)	2700	300	90	2500	100	60	16	42

[2] Enkäterna återges i bilaga 1-3.

Organisation	Medlems-antal	Antal för-tro-ende-valda	Ideell arbets-tid f.valda (tim)	Antal volon-tärer	Ideell arbets-tid volont. (tim)	Antal arvod-erade	Antal anst.	Antal fören-ingar
Sveriges Barn- och Ungdomskörer (UNGiKÖR)	4600	479	30			25	1	80
Sveriges Film- och Videoförbund (SFV)	500	75		500		0	1	11
Sveriges Hembygds-förbund (SHF)	430000	20000	30	40000	25			1973
Sveriges Körledare	600	7	90	600		0	0	1
Sveriges Orkesterförbund (SOF)	9700	2585	72	5435	89	1680	1,8	269
Sveriges Roll- och Konfliktspelsförbund (Sverok)	195000	6082	95	23100	245	2	11	1500
Sveriges Spelmäns Riksförbund (SSR)	6240	2220	12	5720	40	0	0,7	23
Våra Gårdar	43000	5400	70200			1100	275	627

Tabell 2: Svar från medlemsorganisationer i SIOS (svar på enkäten i bilaga 1)

Organisation	Antal medl.	Andel kultur (procent)	Antal förtro-ende-valda	Uppsk. ideell arbtid f.valda (tim)	Antal volon-tärer	Uppsk. ideell arbtid vol. (tim)	Antal arvod-erade	Antal anst.	Antal fören-ingar
Italienska riksförbundet	2000	90		7	100	300	0	1	14
Ryska riksförbundet	1500	70	170	150	300	150	10	0	30
Serbernas riksförbund	6000	80	400	40	400	100	100	5	34

Organisationernas medlemmar

Sammantaget uppger de riksorganisationer som har svarat på enkäten 1 071 318 medlemmar. Det genomsnittliga antalet medlemmar per organisation är nära 48 700, men antalet varierar från 500 (i Sveriges Film- och Videoförbund) till runt 430 000 (i Sveriges hembygdsförbund). De flesta av organisationerna är också betydligt mindre än genomsnittet, medianen är 9 700 medlemmar. Medeltalet ökas av ett fåtal stora organisationer som Sveriges Hembygdsförbund, Bygdegårdarnas Riksförbund (runt 200 000 medlemmar) och Sveriges roll- och konfliktspelsförbund (Sverok, 195 000 medlemmar). Tillsammans omfattar dessa tre förbund över fyra femtedelar av de medlemmar som finns representerade i enkätsvaren.

Det totala antalet medlemmar som uppges stämmer relativt väl överens med Ideell Kulturallians uppskattningar att de tillsammans har ”mer än 1 miljon medlemmar” (IKA 2012). Medlemsorganisationer i ax som har besvarat enkäten uppger tillsammans ett medlemsantal på nära 319 000, medan ax uppskattar sitt totala antal medlemsantal till runt 600 000 (de organisationer som inte har svarat på enkäten inkluderar dock merparten av medlemmarna i KÖRSAM, inklusive t.ex. Sveriges Kyrkosångsförbund som på sin hemsida anger 70 000 medlemmar). Dessa siffror kan jämföras med uppgifter från SCB:s senaste Undersökning om Levnadsförhållanden (ULF 2008-09) enligt vilken 730 000 av de drygt 6 miljoner personer i Sverige som var över 16 år gamla beräknades vara medlemmar i ”kultur-, musik-, dans- eller teaterföreningar”. SCB:s undersökning Organisationernas ekonomi beräknar däremot nära 3 miljoner medlemskap i organisationer inom området ”kultur och konst”. Av samma undersökning framgår att det totala antalet föreningsmedlemskap i Sverige överstiger 25 miljoner. Det är alltså vanligt att vara med i flera föreningar, även om 21,2 procent av svenskarna enligt ULF inte är med i någon förening (SCB 2011).

Man kan alltså anta att det finns en viss överlappning mellan de riksorganisationer som beskrivs här. I vissa fall kan det till och med finnas överlappningar inom dem; till exempel i Sveriges Hembygdsförbund och Sverok förekommer anslutning till flera föreningar samtidigt. Inte minst ungdomsorganisationer, som t.ex. Sverok, UNGiKÖR och Riksförbundet Unga Musikanter (RUM), har å andra sidan medlemmar under 16 år, varför man kan anta att det totala antalet personer som är medlemmar i de här diskuterade riksorganisationerna ändå är högre än de 730 000 personer som summeras i ULF. Det framgår också av intervjuer och kommentarer i enkätsvaren att alla riksorganisationer inte har centrala register över organisationens medlemmar på individnivå, något som endast finns på förenings- eller distriktsnivå. Som exempel på hur sådana organisationer har resonerat när de uppskattat sitt totala medlemsantal kan nämnas Sveriges Hembygdsförbunds (SHF) beskrivning av sitt resonemang:

> Baserat på vad regionala hembygdsförbund årligen rapporterar in till SHF vet vi att de till SHF anslutna föreningarna har sammanlagt ca 430 000 medlemskap. Hur många individer detta är vet vi inte riktigt eftersom ett medlemskap kan vara familjemedlemskap och avse flera personer. Å andra sidan är det vanligt att en person är medlem i flera föreningar. Vi uppskattar därför antalet personer är i nivå med antalet medlemskap, dvs 430 000.

Något exakt totalt medlemsantal för föreningarna på detta område kan man alltså inte i dagsläget få via riksorganisationerna, men organisationernas underlag bidrar ändå genom att fördjupa den bild som ges av i första hand ULF, inte minst genom att ge en beskrivning av förhållandet mellan olika delområden i kulturlivet och fördelningen mellan olika organisationer. Bland de verksamheter som till skillnad från t.ex. hembygdsrörelsen inte är samlade i en stor organisation märks de respondentorganisationer som på olika sätt ägnar sig åt musik, som tillsammans representerar nära 116 000 medlemmar. Då bör man dock notera att svarsfrekvensen i KÖRSAM var relativt låg. De teaterorganisationer som har svarat på enkäten har tillsammans drygt 47 500 medlemmar. Teaterområdet domineras alltså idag av Riksteatern, som dock är en arrangörs- och turnéorganisation medan andra svarande teaterriksorganisationer sätter upp egen teater lokalt.

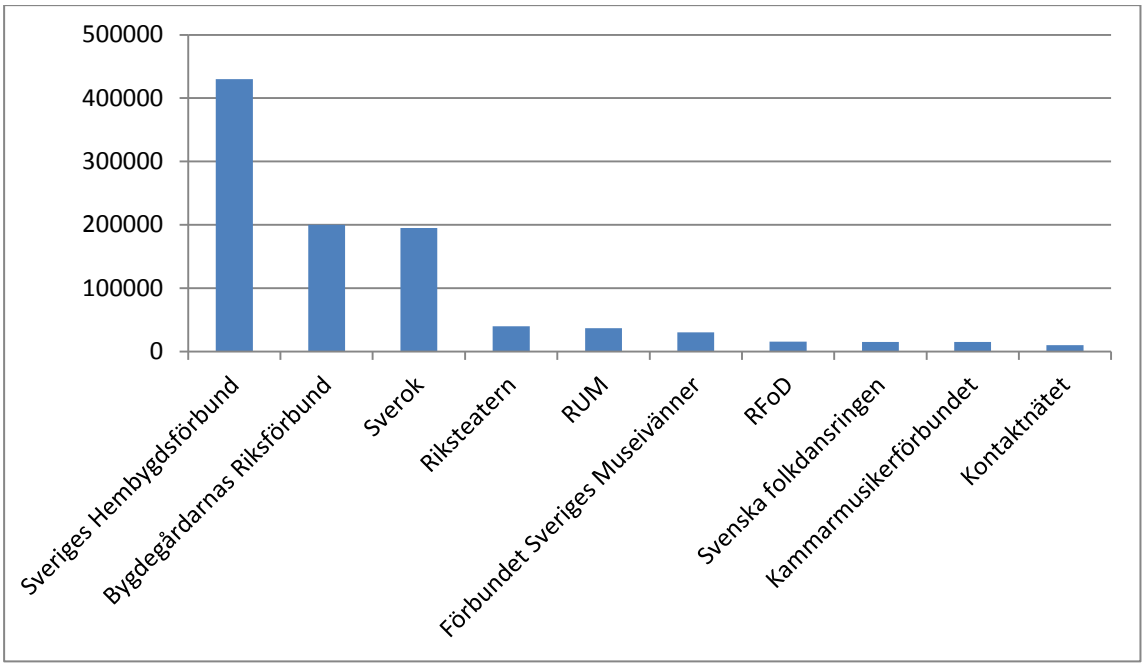

Diagram 1. Antal medlemmar i de tio största respondentorganisationerna

Förtroendevalda och andra ideellt arbetande

Enligt de svarande riksorganisationernas uppskattningar har de totalt 57 468 förtroendevalda. Nära 143 000 personer arbetar ideellt i dem (inklusive förtroendevalda). I dessa organisationer skulle alltså 13,3 procent av medlemmarna vara aktiva i ideellt arbete, inklusive 5,3 procent förtroendevalda. Det bör då noteras att detta inte handlar om samtliga aktiva medlemmar. Meningarna bland de intervjuade och de organisationsföreträdare som jag har talat med på möten och liknande går isär något kring vad ideellt arbete innebär, men den allmänna uppfattningen bland dessa företrädare är att ideellt arbete innebär att delta i t.ex. administrativt arbete, arrangörsarbete, framträdanden, eller liknande, inte bara att delta i verksamheten. I linje med von Essens (2008) tidigare beskrivna iakttagelser tolkas ideellt arbete alltså som att göra en frivillig obetald insats vars resultat kommer någon annan till del. Därmed kan man också se en skillnad mellan ideellt arbetande medlemmar och aktiva medlemmar, där den senare gruppen också inkludera alla de som på andra sätt deltar i verksamheten.

Detta kan jämföras med de undersökningar som genomförs av Ersta Sköndal Högskola där 5 procent av Sveriges befolkning mellan 16 och 74 år 2009 uppgav sig utföra frivilliga insatser i kulturföreningar, dvs. runt 400 000 personer (Svedberg m.fl. 2010: 19). Uppskattningen av hur många de förtroendevalda och de ideellt arbetande är i den egna organisationen tycks också variera betydligt i exakthet mellan små och medelstora organisationer som kan ge mer exakta siffror till stora organisationer som gör uppskattningar baserade på antal föreningar och evenemang. Flera organisationer ger uppskattningar utan motivering. Sveroks uppskattning av antalet ideellt arbetande kan ges som exempel på de motiveringar som ges i materialet:

- styrelsearbete i 1500 föreningar, 12 distrikt och ett förbund ger ca 1800 personer
- verksamma i projektet och arbetsgrupper ca 50 personer
- verksamma på större evenemang (LAN, konvent, stora lajv) gissningsvis 100 arrangemang à 25-100 personer ger 2500-10000 personer
- verksamma som spelledare etc på stora event eller som ansvarig för små event, gissningsvis 1000 event à 5-10 person ger 5000-10 000 personer

Den sammanlagda uppskattade arbetsinsatsen i kulturverksamheter i respondentorganisationerna blir drygt 10 322 000 för förtroendevalda och drygt 16 663 000 för ideellt arbetande generellt. SCB (2011) beräknar att en ideellt arbetande person inom området ”rekreation och kultur” arbetar 81 timmar per år. Insatserna inom området ”rekreation och kultur” domineras dock av idrottsorganisationer, vilket sannolikt präglar detta resultat. De tillfrågade riksorganisationernas egna bedömningar av omfattningen av det nedlagda arbetet varierar i denna enkät mellan i genomsnitt 10 och 800 timmar för förtroendevalda, respektive 3 och drygt 1000 timmar för ideellt arbetande i stort. I snitt innebär detta 120 respektive 156 timmar per år för förtroendevalda respektive för volontärer. Räknar man bort organisationerna i SIOS, där vi här bara har frågat om den arbetstid som lagts ned i verksamheter inom ”kultur, musik, dans och teater”, får man 130 respektive 170 timmar/år. Medianen är 90 timmar/år för förtreondevalda och 100 timmar/år för ideellt arbetande generellt, oavsett om man räknar bort SIOS-organisationerna.

Det kan också vara värt att notera att några få organisationers uppskattningar står för merparten av den nedlagda arbetstiden. Sverok står själva för runt en tredjedel av den beräknade nedlagda arbetstiden för ideellt arbetande generellt och Bygdegårdarnas Riksförbund står för nära fyra femtedelar av uppskattningen av förtroendevaldas arbetsinsatser. I båda fallen är uppskattningarna – 800 timmar/år respektive 10-500 timmar/år (här räknat som 245) – bland de högre, även om Sveroks uppskattning av det ideella arbetets omfattning inte är högst. Högst är istället Svenska folkdansringens nedan redovisade uppskattning. Detta är också en av de uppskattningar som ges en utförlig motivering, medan många andra helt saknar motivering:

> Vi har 4415 st funktionärer (styrelseledamöter och andra typer av funktionärer samt ledare) registrerade i vårt medlemsregister men då vet jag att våra stora föreningar har många fler funktionärer än vad som är inrapporterat i medlemsregistret. Bedömning av tidsåtgång är inte så lätt att göra när det pendlar mellan ca 45 timmar/vecka till 2 timmar/vecka per funktionär. (Men en tanke till ex 20 tim x 4415 = 88300 ideella timmar/vecka i vår organisation).

Mest underbyggd tycks dock Riksteaterns uppskattning på 120 timmar ideellt arbete per år och per person vara, ”baserad på intervjuer med 22 Riksteaterföreningar och en enkät till regionala Riksteaterföreningar”. Huruvida förtroendevalda eller andra ideellt arbetande anses arbeta mest varierar också från organisation till organisation. Flera organisationer menar också att deras uppskattningar är lågt räknade. Sammantaget kan man konstatera att även om osäkerheten i dessa siffror är stor så antyder de genomgående att det ideella arbete som läggs ned av förtroendevalda och medlemmar i dessa kulturorganisationer, åtminstone enligt de aktivas egna uppskattningar, är större än de 81 timmar som SCB på basis av Organisationernas ekonomi beräknar som genomsnittet för organisationer inom ”rekreation och kultur”.

Arvoden, anställningar och organisationsstruktur

Antalet anställda i de tillfrågade organisationerna varierar mellan 0 och 399. Totalt uppger de svarande organisationerna att de har 821,5 anställda. Enligt SCB:s Organisationernas ekonomi finns emellertid i medeltal totalt 2 472 heltidsanställda i ideell sektor inom ”kultur och konst” (SCB 2011). I denna enkäts material ingår dock bara ideella föreningar, och endast två svarande organisationer anger fler än 45 anställda: Riksteatern med 399 och Våra Gårdar med 275. I övrigt har organisationerna betydligt färre anställda och medianen är 3,5 anställda. Bland respondentorganisationerna i ax är genomsnittet 7,25 och medianen 1,8. De ax-organisationer som har flest anställda är Lokalrevyer i Sverige (35),

Sveriges Arbetarteaterförbund (16), RFoD (11), Sverok (11) samt Riksförbundet Unga Musikanter (9,5). Att döma av intervjuerna är det vanligt förekommande i vissa amatörkulturorganisationer att anställningar i praktiken delas mellan organisationen och kommunala verksamheter eller studieförbund, vilket kan innebära att personen fyller sin tid med flera samordnade deltidsuppdrag i helt eller delvis överlappande verksamheter som sker i samarbete. Som exempel kan nämnas samarbeten mellan amatörteaterföreningar och kommunala kulturskolor där ungdomsverksamhet organiseras både som föreningsverksamhet och inom ramarna för kulturskolan. Ett par organisationer utmärker sig i antal arvoderade. Lokalrevyer i Sverige beräknar att de har 2 200 arvoderade (nästan hälften av medlemmarna), Sveriges Orkesterförbund 1 680 och Våra Gårdar 1 100 personer. I övrigt varierar antalet arvoderade mellan 0 och 100.

Några tydliga samband mellan antalet medlemmar och antalet anställda eller arvoderade verkar, att döma av svaren i den här undersökningen, inte finnas. Däremot är det möjligt att personalresursernas användning kan relateras till organisationens antal medlemmar. I Sveriges Hembygdsförbund och Sverok handlar det i första hand om kansliresurser för intern service, samt om utåtriktad verksamhet som företrädare för medlemsföreningarnas intressen (Harding 2012 a, 2013). I flera andra organisationer, som t.ex. Riksteatern, Våra Gårdar och flera av de mindre riksförbunden, tycks det istället som att anställda och/eller arvoderade huvudsakligen arbetar med att arrangera verksamheten. I de flesta av respondentorganisationerna framgår att verksamheten huvudsakligen är ideellt driven. I de flesta fall tycks den involvera i första hand personer som inte är professionella inom respektive område. Detta framstår dock som betydligt mindre självklart än vad man skulle kunna vänta sig av utsagor på policynivå och flera verksamheter tycks vara mer blandade. Svenska Folkdansringen är t.ex. huvudsakligen en amatörverksamhet men delar samtidigt ut titeln riksspelman, som kan ses som ett erkännande av professionell kvalitet. I flera organisationer tycks professionella, halvprofessionella och amatörer blandas i en utsträckning som inte är möjlig att uttala sig om utan vidare och mer ingående studier.

Organisatoriskt har alla utom en av de svarande organisationerna folkrörelsernas hierarkiska organisationsform (Sveriges Körledare är en rikstäckande förening). Viss variation finns dock, t.ex. saknar vissa organisationer distrikt, i andra är det föreningarna, inte distrikten, som väljer förtroendevalda på riksnivå även om också distrikt finns. I Sveriges Hembygdsförbund är de regionala hembygdsförbunden traditionellt en starkare nivå än riksförbundet och tonvikten ligger tydligt på det lokala planet, medan riksorganisationens huvuduppgift anses vara att företräda de lokala verksamheternas intressen nationellt, något som även gäller i flera andra förbund. Antalet medlemsföreningar varierar bland de svarande mellan 11 (Sveriges Film- och Videoförbund) och 1 973 (Sveriges Hembygdsförbund). Totalt rör det sig om 7 741 föreningar, dvs. i genomsnitt 323 per riksorganisation. Den geografiska storleken på lokalföreningarnas områden varierar alltså betydligt. I Sveriges Hembygdsförbund följer den traditionellt församlingsgränserna och i Sverok (som har näst störst antal medlemsföreningar av de svarande organisationerna) är de ofta inte geografiskt begränsade. I SCB:s undersökning Organisationernas ekonomi ingår 11 909 föreningar i kategorin ”rekreation och kultur”, men en stor andel av dessa kan antas vara idrottsföreningar. Samtidigt är det värt att undersöka huruvida några, och i så fall hur många, av de föreningar som ingår i de här svarande organisationerna som av olika skäl inte ingått i SCB:s underlag.

Tonvikten på den lokala organisationen i vissa organisationer, och de ad-hoc-organiserade anställnings- och verksamhetsformerna i vissa, påminner intressant nog om sociologen Lisa Kings (2011, 2012) beskrivning av föreningslivet i invandrartäta förorter, som hon menar karaktäriseras av just lokala lösningar och projektorientering. SIOS och dess medlemsförbund har enligt denna

beskrivning huvudfunktionen att företräda sina medlemmar nationellt och att fördela bidragsmedel till de lokala föreningar där merparten av verksamheten äger rum, en ansvarsfördelning som inte är helt olik den som i intervjuerna beskrivs i flera av de andra här studerade organisationerna (jfr. Harding 2013). De tre SIOS-organisationer som besvarade enkäten angav också att verksamheten till 70, 80 respektive 90 procent består av ”kultur, musik, dans eller teater”. Möjligen kan detta innebära att enkäten har besvarats av de SIOS-organisationer som uppfattat sig som delar av kulturområdet, men det kan också vara så att SIOS-organisationerna i hög grad ägnar sig åt kulturverksamheter, men ändå inte har besvarat enkäten. Det tycks dock som att föreningar bildade på etnisk grund påminner mer om (andra) kulturorganisationer än om de antaganden som i andra delar av det civila samhället förknippas med folkrörelsemodellen.

De största skillnaderna mellan respondentorganisationerna torde vara medlemsantalet och de skillnader i ekonomisk omsättning som antyds av skillnaden i antalet anställda. Tre riksorganisationer – Sveriges Hembygdsförbund, Bygdegårdarnas Riksförbund och Sverok – har nära fyra femtedelar av de svarande organisationernas totala antal medlemmar. De anställda är däremot koncentrerade till Riksteatern och Våra Gårdar. I Riksteaterns fall framgår det av svaren att de anställda arbetar nationellt medan det ideella arbetet huvudsakligen äger rum lokalt. Av svaret framgår också att det ”är ovanligt med arvoden för förtroendeuppdrag på lokal och regional nivå” men att i ”den nationella styrelsen har 12 personer arvoden.” Detta stärker bilden av Riksteatern som en organisation som på nationell nivå har karaktären av kulturinstitution men lokalt av folkrörelse-organisation, samt att Riksteatern som helhet präglas av båda organisationslogikerna. Att döma av den statliga resursfördelningen kan man dra slutsatsen att också Bygdegårdarnas Riksförbund och Folkets Hus och Parker hör till de mest resursstarka organisationerna. Det är heller inte osannolikt att de tre lokalhållande organisationerna och Riksteatern tillsammans har merparten av de externa besökarna. Detta framgår dock inte av enkäten.

Tabell 3: Ideellt arbetande och anställda i Riksteatern (Riksteaterns enkätsvar)

	Ideellt arbetande personer	Årsverken anställda
Nationellt	50	339
Regionalt	150	29
Lokalt	2600	31

Att döma av enkätsvaren och intervjuerna är det angivna antalet anställda i de flesta fall exakta, även om många organisationer, inte minst större sådana, inte har säkra uppgifter om förhållandena på föreningsnivå. Antalet medlemsföreningar förefaller i flera fall vara den säkraste uppgiften, ofta säkrare än det totala antalet individuella medlemmar. När det gäller antal arvoderade rör det sig däremot om uppskattningar. Med utgångspunkt i tillgängliga offentliga resurser kan man anta att Folkets Hus och Parker är den enda av de organisationer som inte har svarat som har en betydande mängd anställda. Eftersom organisationer med kansliresurser har större möjligheter att svara på enkäten kan det snarare finnas anledning att tro att de riksorganisationer som inte svarat i de flesta fall har mindre personalresurser än de som har svarat. Man kan också anta att medlemsorganisationerna i KÖRSAM har anslutit sig dit bl.a. för att låta denna organisation representera dem nationellt.

Till denna beskrivning av organisationsstrukturer kan också läggas iakttagelsen att pågående förändringar i relationen mellan stat och civilsamhälle i Sverige också tycks vara på väg att påverka

organisationsformerna. På kulturområdet handlar detta framförallt om kultursamverkansmodellen och den involvering av civilsamhälleliga organisationen i dialoger med offentliga företrädare som sker i samband med denna. I Kulturutredningen 2009 (SOU 2009:16) var den grupp civilsamhälleliga organisationer som betonades mest studieförbunden och i någon mån Riksteatern. I den senare kultursamverkansmodellen ingår däremot i första hand medel från anslag som tidigare använts för att finansiera regionala kulturinstitutioner, och som därför av de flesta aktörer uppfattas som intecknade. Även om detta kan ha bidragit till att minska intresset från de fria aktörerna har många ideella organisationer varit aktiva i dialogerna. Att delta har emellertid visat sig problematiskt för organisationer som i hög grad baserar sig på ideellt arbete; det är svårt att kombinera mötesdeltagande på dagtid med annan yrkesverksamhet, och det kan vara svårt att motivera ideellt arbetande amatörer att prioritera möten och inläsning inför möten framför annan verksamhet och andra fritidssysselsättningar. Att döma av intervjuer och deltagande i möten har detta bidragit till att stärka IKA:s position som företrädare och stödorganisation också för regionala och lokala ideella organisationer ute i landet (Harding 2012d).

Festivalorganisationer

Vid sidan av de nationella kulturorgansationer som har beskrivits ovan finns ett annat och delvis annorlunda organisationsliv. Inte minst musikfestivaler har vuxit som kulturverksamheter under de senaste tjugo åren. Det har hävdats att ett musiklyssnande som rymmer allt fler globalt spridda stilar också skapar ett behov av att fysiskt träffas och uppleva levande musik. Detta behov verkar inte minska, utan snarare öka, i takt med att musikkonsumtionen blir alltmer global och fragmenterad, och lyssnandet på en specifik typ av musik därmed blir en aktivitet som ibland berör endast några få personer på varje enskild plats, men fortfarande ett stort antal utspridda över ett större område. Den levande musiken kan också komma att öka i betydelse som intäktskälla för musiklivet och musikindustrin om spridningen på Internet på sikt skulle hota den inspelade musiken som försäljningskanal, och inga nya stora Internetrelaterade intäktskällor uppstår där (Fleischer 2009, 2010).

Att döma av den forskning som redan har skett kring kulturfestivaler startar svenska sådana ofta som lokala ideellt drivna verksamheter, ofta drivna av ungdomar, och ofta i form av ideella föreningar. Också senare i festivalernas tillväxtcykel verkar det som att volontärer spelar en mycket stor roll i det praktiska genomförandet av festivalerna. Dessa volontärer kan då antingen vara lokalt, nationellt eller internationellt rekryterade (t.ex. Bjälesjö 2010). Det är inte svårt att tänka sig att människor reser från hela världen för att arbeta som volontärer vid en musikfestival. Denna korta beskrivning gäller heller inte enbart musikfestivaler, även om dessa är de mest bekanta, utan även evenemang som Medeltidsveckan på Gotland, datorfestivalen Dreamhack eller Stockholms Filmfestival, som alla har det gemensamt att de startats som lokala ideella föreningar, vuxit till mycket omfattande verksamheter, men fortfarande i stor utsträckning använder sig av volontärarbete. Däremot har de skilda organisationsformer och kombinerar på olika sätt stiftelse-, förenings- eller företagsform (jfr Harding 2012a).

Tabell 4: Svar från festivalarrangörer (enkät redovisad i bilaga 3)

Organisation	**Medlems-antal**	**Förtro-ende-valda**	**Uppsk. ideell arb.tid f.valda** (tim)	**Volon-tärer under festival**	**Övr. volon-tärer**	**Ideell arbets-tid volont.** (tim)	**Arvod-erade**	**Anst.**
Stockholm Early Music Festival	200	5	80	30	3-7	40	0	2
Medeltidsveckan på Gotland	Stiftelse		10-12	10-15		40	0	4
Stockholms Internationella Filmfestival	AB			450	75		0	12

I undersökningen ingick en särskild stickprovsenkät (se bilaga 3) som skickades ut till nio festival-arrangörer som valts ut för att illustrera skillnader i termer av storlek, geografisk placering, verksamhetsform och inriktning. Av dessa svarade endast tre: Stockholms Internationella Filmfestival, Stockholm Early Music Festival och Medeltidsveckan på Gotland (dvs. en låg svarsfrekvens, där det dessutom råder en överrepresentation av verksamheter i Stockholm). Resultaten från stickprovs-undersökningen presenteras här som exempel på organisering och ideellt arbete på kulturfestivals-området.

I fråga om storlek och inriktning är de tre festivalerna klart skilda, något som framgår även om enkäten inte innehöll någon fråga om besökarantal. Stockholm Early Music Festival är en tämligen liten musikfestival med fokus på medeltida och tidigmodern klassisk musik, i ett konstnärligt etablerat sammanhang. Festivalen drivs i ideell föreningsform med hjälp av volontärer, men har också tillgång till anställda. De ideella insatserna tycks dock vara helt bärande för verksamheten. Stockholms Internationella Filmfestival är väsentligt större och kan också sägas ha etablerat en betydande närvaro i offentligheten. Den kan också i ännu högre grad än Stockholm Early Music Festival betraktas som konstnärligt etablerad, både nationellt och internationellt, och verkar enligt den utförda intervjun i första hand i förhållande till den svenska filmsektorn och inom ramarna för ett internationellt nätverk av etablerade filmfestivaler. Den startade i föreningsform men drivs nu sedan några år i stiftelseägd aktiebolagsform. Företaget kan således gå med vinst, men vinsten stannar inom den festivalrelaterade verksamheten. Det permanenta kansliet sköts av fast anställda, som också står för kontinuiteten i verksamheten, men såväl festivalen som de mindre arrangemangen under andra delar av året möjliggörs med hjälp av projektanställda och runt 450 volontärer. Enligt intervjun rekryteras dessa årligen genom en intervjuprocess varefter anställda och projektanställda fördelar arbetsuppgifter som kan röra sig om allt från biljettförsäljning till att ta emot internationella gäster. Det är också oftast med utgångspunkt i volontärerfarenheter (i kombination med andra meriter) som projektanställda och permanent anställda rekryteras.

Medeltidsveckan är en verksamhet som drar tiotusentals besökare till Gotland och som enligt tidigare forskning (Gustavsson 2002) engagerar mycket stora mängder ideella, både informellt och föreningsorganiserade, samt dessutom drar till sig stora mängder försäljare och hantverkare, såväl professionella som amatörer. Verksamheten startade 1984 som en lokal ideell förening men har senare

tagits över av en stiftelse grundad av fem lokala föreningar tillsammans med Gotlands kommun. Tidigare har stiftelsen engagerat en stor mängd volontärer, men enligt enkätsvaret har detta på senare år ändrats eftersom organiseringen av volontärer blev för tidskrävande. Idag har man därför ett mer begränsat antal volontärer som arbetar direkt med stiftelsen. De anställda fokuserar istället på att samordna den – i stor utsträckning ideella – verksamhet som drivs av olika föreningar i samarbete med stiftelsen. Därutöver präglas Medeltidsveckan också av en stor mängd tillresta som på olika sätt bidrar till att ge den dess karaktär men som organiseras i informella nätverk, ofta utan samband med festivalens centrala organisatörer.

Samtliga tre svarande festivalarrangörer måste betraktas som relativt etablerade, och i synnerhet de två sistnämnda har också en betydande mängd offentlig finansiering. Så är dock inte nödvändigtvis fallet för alla de mindre festivaler som årligen arrangeras runt om i landet. Vissa av de omständigheter under vilka sådana festivaler arrangeras, liksom arrangörernas erfarenheter av offentliga aktörer, kan kanske antydas av följande kommentar från en relativt stor årlig musikfestival som med följande motivering valde att inte svara på enkäten:

> sorry vi betalar överjävligt mkt skatt till staten o jobbar inte en sekund gratis åt dom vill de ha svar från oss får de pröjsa..... eller betala vår polisnota..... eller se över lagstiftning kring stim.... eller resegarantilagen.... eller socialstyrelsens jävla normer om ljudnivåer..... eller alla miljoner olika momsnivåer ... eller ja göra något börja regera tex...

Lärdomar inför vidare undersökningar

Respondentorganisationerna framstår i sina enkätsvar som en extremt heterogen organisationsgrupp, såväl i termer av resurser som när det gäller medlemsantal och det ideella arbete som läggs ned i dem. En grupp som står ut särskilt från mängden är de som har särskilda statliga anslag för att finansiera omfattande verksamhet eller hålla lokaler. Bland de svarande organisationerna sticker särskilt Riksteatern och Våra Gårdar ut. Såväl Riksteatern som Våra Gårdar uppger ett betydligt högre antal anställda än övriga organisationer. I övrigt framstår de tillfrågade riksorganisationerna som betydligt mera lika i sin organisatoriska struktur, i så motto att tonvikten i de flesta av dem verkar ligga på den lokala nivån och i ideellt drivna verksamheter, men även bland mindre organisationer är det svårt att se något tydligt samband mellan antal anställda, arvoderade och medlemmar. Även relationen till det professionella kulturlivet verkar variera betydligt, och de svarande organisationerna inkluderar allt från Riksteaterns professionella turnéorganisation, till organisationer som blandar professionella, semiprofessionella och amatörer, till organisationer som i stort sett enbart drivs av och för amatörer. Den organisatoriska uppdelningen mellan professionella och amatörer visar sig alltså på förbunds- och föreningsnivå vara mindre tydlig än vad som ofta antas i policydokumenten.

Totalt omfattar de svarande organisationerna drygt 1 miljon medlemskap. Av dessa är majoriteten medlemmar i tre organisationer: Sveriges Hembygdsförbund (430 000), Bygdegårdarnas Riksförbund (200 000) och Sverok (195 000). De flesta organisationerna är dock betydligt mindre än så och medianen är 9 700 medlemmar. Respondentorganisationer med inriktning på musik och dans har tillsammans nära 116 000 medlemmar och de med inriktning på teater drygt 47 500, varav strax under 40 000 i Riksteatern. Uppskattningarna av det ideella arbetets storlek varierar betydligt, men medianen är 100 timmar/år för varje ideellt arbetande person. Totalt uppskattar de organisationer som har svarat på enkäten att nära 143 000 personer arbetar ideellt i dem.

När det gäller festivalorganisationerna ger stickprovsundersökningen ingen tydlig bild. Även tidigare forskning är sporadisk och exempelbaserad, men ger vid handen att den organisatoriska mångfalden på detta område är mycket stor, men också att festivalarrangörer – oavsett om de är ideella föreningar, stiftelser eller aktiebolag – i hög grad förlitar sig på ideella insatser, och ibland på samarbeten med både ideella föreningar och offentliga instanser. De tre svar som kom in i samband med stickprovsundersökningen av festivalorganisatörer ger ytterligare exempel på detta. Av intervjuerna med riksorganisationsföreträdare framgår också att dessa och deras medlemsföreningar i hög grad själva arrangerar denna typ av verksamhet. Hur stor denna överlappning är kan dock inte sägas utan vidare studier.

Enkäten till riksorganisationer har på ett relativt framgångsrikt sätt gett en övergripande bild av de nationella organisationer som organiserar ideellt arbete på detta område. Nya enkäter till riksorganisationer tycks dock inte vara den mest produktiva vägen att gå vidare på för att fördjupa resultaten ytterligare. Huvudskälet till detta är att organisationerna själva ofta saknar register över det ideella arbete som läggs ned i dem, och i vissa fall också över förtroendevalda och antal medlemmar. Beräkningarna av det totala antalet ideellt arbetande handlar om rena uppskattningar, om än ofta baserade på lång erfarenhet. Därtill kommer att kansliresurserna i många organisationer är mycket begränsade och att de därför har små eller inga möjligheter att hjälpa till med att samla in information.

Istället rekommenderas att enkäter genomförs på individ- och föreningsnivå. Om utgångspunkten är att studera ideellt arbete i ideella kulturorganisationer kan det rekommenderas att detta sker antingen i utvalda riksförbund, på utvalda representativa orter, eller i en kombination av dessa. För studier av medlemmar och aktiviteter i enskilda riksförbund skulle kontakter med riksförbund, distrikt och utvalda föreningar alltså vara att rekommendera. Om det istället handlar om utvalda orter kan istället kommunala register över bidragsansökningar tas som utgångspunkt. Om det som anses intressantast är medborgarnas egna kulturaktiviteter rekommenderas att studien inskränks till de riksorganisationer som kan anses vara att betrakta som amatörorganisationer, dvs. i första hand medlemmarna i Amatörkulturens samrådsgrupp, med vissa kompletteringar. Om avsikten är att täcka inte bara konst och konsthantverk utan också kulturarvsarbetet rekommenderas att Svenska Hembygdsförbundet inkluderas och om även deras område räknas till kulturområdet, i undersökningens mening, bör också organisationerna i SIOS inkluderas, liksom i så fall även de etniska organisationer som inte ingår i SIOS, inklusive de av de nationella minoriteternas organisationer som inte är medlemmar där.

Tidigare forskning (Svedberg m.fl. 2010) visar att de som är aktiva i en organisation också är mer sannolika att vara aktiva också i andra organisationer. Tillsammans med denna rapport antyder detta att överlappningar mellan olika föreningar och organisationer är tämligen vanliga. I en studie med inriktning på att beskriva det ideella arbetet på kulturområdet som baseras på enkäter och intervjuer på individnivå i utvalda föreningar blir det möjligt att i enkäter och intervjuer inkludera en fråga om aktiviteter i andra föreningar. Sådana enkäter skulle med betydligt större exakthet kunna svara på frågor som i denna undersökning bara har kunnat besvaras med grova uppskattningar, så som antal timmar ideellt arbete, eventuellt ideellt arbete i andra kulturföreningar, och arbetsuppgifter (t.ex. konstnärligt eller organisatoriskt). De skulle också kunna besvara frågor som här bara har berörts i intervjuerna, som vad som motiverar dessa personer att arbeta ideellt, samt uppgifter om t.ex. de ideellt aktivas bakgrund och ålder.

Av praktiska skäl är det knappast rimligt att sända ut enkäter till samtliga medlemmar i stora riksorganisationer (dels är antalet mycket stort och dels saknas centrala medlemsregister i flera av de största organisationerna). Istället rekommenderas fallstudier av föreningar i utvalda riksorganisationer

och/eller på utvalda platser i landet. En kombination skulle kunna innebära att föreningar i samma riksorganisationer studerades på olika platser i landet i flera fallstudier utvalda för representativitet. Det är viktigt att det i så fall handlar om organisationer som på relevant nivå, dvs. den nivå där relevanta förenings- och medlemsregister finns, är villiga att samarbeta i enkätens genomförande (även om merparten av arbetet bör utföras av den som genomför undersökningen). Orter för fallstudier bör väljas ut så att de skiljer sig i demografi och geografisk placering. De bör t.ex. vara spridda över landet och inkludera både mindre orter och kommuner eller kommundelar inom storstadsområden. Också festivalarrangörerna skulle på ett lättare sätt kunna integreras i en undersökning som fokuserar på lokal nivå. Organisationer bör väljas ut på liknande sätt för att representera olika inriktning och organisationsstryktur. Antalet och orter och organisationer beror huvudsakligen på hur stort tidsutrymme och hur stora personalresurser som finns, samt på om enbart de konstutövande amatörförbunden är av intresse eller även kulturarvsorganisationer, etniska organisationer och/eller kulturarrangerande och lokalhållande organisationer.

Det första steget i en sådan undersökning blir att välja och kontakta lämpliga organisationer på lämplig organisatorisk nivå. Nästa steg är att välja ut lämpliga orter. Därefter färdigställs enkäter som sedan skickas ut med hjälp av föreningarnas register. Fas fyra består av enkätsammanställning och fas fem av analys. Den i den här rapporten beskrivna förstudien kan bilda en viktig del av underlaget genom att olika rikstäckande organisationer har identifierats och beskrivits. Ett kontaktnät har också byggts upp. Även om frågeformulären kommer att behöva formuleras om finns all anledning att tro att även de frågor om antal aktiva och nedlagd tid kommer att få mera exakta svar i en studie som utförs på lokal nivå. De uppgifter som nu har samlats in kan däremot användas i urvalet av lämpliga organisationer som kan bli studieobjekt i en mer utförlig studie. De kan också komma att visa sig användbar för att senare uppskatta antalet aktiva och storleken av deras aktiviteter över hela landet. Sammanfattningsvis finns det alltså nu en bättre grund att stå på för att fördjupa bilden av det ideella arbetet i kultursektorn, och därmed göra den mer exakt.

Referenser

Bjälesjö, J. 2010. “Rockmusik och föreningsliv i Hultsfred” i J. Bjälesjö, P. Håkansson & J.A. Lundin (red.) *”Mycket mer än bara rock”: Musik, ungdom och organisering,* Stockholm.

Ekström, S. 2003. *Makten över kyrkan: Om Svenska kyrkan, folket och staten,* Stockholm.

Eskilsson, A. 2008. *På plats i historien: Studier av hembygdsföreningar på 2000-talet,* Linköping.

Essen, J. v. 2008. *Om det ideella arbetets betydelse. En studie om människors livsåskådningar,* Uppsala.

Essen, J. v. & G. Sundgren 2012. *En mosaik av mening. Om studieförbund och civilsamhälle.* Göteborg.

Essen, J. v. & Åberg, P. 2009. *Folkrörelseanknytningar och marknadsrelationer. Studieförbunden och deras grundarorganisationer, medlemsorganisationer och samverkansorganisationer*, Folkbildningsrådet, Stockholm.

Gustavsson, L. 2002. *Den förtrollade zonen. Lekar med tid, rum och identitet under medeltidsveckan på Gotland,* Nora.

Gustavsson, M. 2012, kommande. ”Filantropen staten” i F. Wijkström (red.) *Vad står på spel? En antologi om civilsamhället.* Stockholm.

Fleischer, R. 2009. *Det postdigitala manifestet,* Stockholm.

Fleischer, R. 2010.”Ta plats!” i T. Nielsén & S. Nilsson (red.) *Framtiden är nu! Kultursverige 2040.* Stockholm.

Folkbildningsrådet 2012. *Årsredovisning med verksamhetsberättelse 2011*, Stockholm.

Frenander, A. 2005. *Kulturen som kulturpolitikens stora problem, Diskussionen om svensk kulturpolitik under 1900-talet,* Hedemora.

Harding, T. 2007. *Nationalising Culture. The Reorganisation of National Culture in Swedish Cultural Policy 1970-2002,* Norrköping.

Harding, T. 2009. ”Var finns den statliga kulturpolitiken? Inte bara på kulturdepartementet” i *Nordisk kulturpolitisk tidskrift*, nr. 2009:2.

Harding, T. 2012 a. ”Policy Rationale and Agency: The Notion of Civil Society Organizations in Swedish Cultural Policy” i J. Paquette (ed.) *Cultural Policy, Work and Identity*, Farnham.

Harding, T. 2012 b. ”Folkbildningsfältets grindvakter – en studie i isomorfi” i F. Wijkström (red.) *Civilsamhället i samhällskontraktet. En antologi om vad som står på spel.* Stockholm.

Harding, T. 2012 c, kommande. *Framtidens civilsamhälle. Underlagsrapport 3 till Framtidskommissionen*, Stockholm.

Harding, T. 2012 d. ”Civilsamhället i dialogerna” i T. Harding & C. Nathansson (red.) *Under konstruktion. Effekter av kultursamverkansmodellen*, Stockholm.
Harding, T. 2013, kommande. ”Föreningslivet och demokratin. Demokratisk skolning och institutionella entreprenörer” kommande i T. Harding & E. Bjurström (red.) *Demokratisk bildning: Nya vägar i folkbildningslandskapet.* Stockholm.
Hillström, M. 2006. *Ansvaret för kulturarvet. Studier i det kulturhistoriska museiväsendets formering med särskild inriktning på Nordiska museets etablering 1872–1919*, Norrköping.
Hvenmark, J. 2008. *Reconsidering membership: A study of individual members' formal affiliation with democratically governed federations*, Stockholm.
Ideell Kulturallians 2012. inhämtat från www.ideellkultur.se 2012-05-24.
Kings, L. 2011. *Till det lokalas försvar. Civilsamhället i den urbana periferin*. Lund.
Kings, L. 2012. ”Föreningen och förorten” i F. Wijkström (red.) *Civilsamhället i samhällskontraktet. En antologi om vad som står på spel.* Stockholm.
Micheletti, M. 1994. *Det civila samhället och staten. Medborgarsammanslutningarnas roll i svensk politik,* Stockholm.
Prop. 2009/10:55. En politik för det civila samhället.
Prop. 1974:28. ang. kulturpolitiken.
SCB 2011. *Det civila samhället. Ett regeringsuppdrag med undersökningar från Statistiska Centralbyrån,* Stockholm.
SOU 1972:66. *Ny kulturpolitik,* Stockholm.
SOU 2007:66. *Rörelser i tiden*, Stockholm.
SOU 2009:16. *Kulturutredningens betänkande*, Stockholm.
Sundgren, P. 2007. *Arbetarrörelsen och kulturen.* Stockholm.
Svedberg, L., J. v. Essen & M. Jegermalm (2010) *Svenskarnas engagemang är större än någonsin: Insatser i och utanför föreningslivet*, Stockholm.
Svenska Kyrkan 2012, uppgifter inhämtade från www.svenskakyrkan.se 2012-05-23.
Rothstein, B. 1992. *Den korporativa staten. Intresseorganisationer och statsförvaltning i svensk politik,* Stockholm
Wijkström, F. 1997. ”The Swedish nonprofit sector in international comparison” in *Annals of Public and Cooperative Economics*, Vol. 68, No. 4, December 1997
Wijkström, F & T. Lundström 2002. *Den ideella sektorn: Organisationerna i det civila samhället*, Stockholm.

Bilaga 1: Frågor som ställts till etniska organisationer

1. Hur många medlemmar har din organisation?
2. Hur många medlemsföreningar har din organisation?
3. Hur stor del av din organisations verksamhet skulle du uppskatta består av kultur, musik, dans eller teater?
4. Hur många förtroendevalda finns i din organisation (inklusive i lokala föreningar, i distrikt och på nationell nivå)?
5. Hur många timmar skulle du uppskatta att en förtroendevald i din organisation i genomsnitt lägger ned på ideellt arbete inom kultur, musik, dans eller teater under ett år?
6. Hur många anställda har din organisation (inklusive i lokala föreningar, i distrikt och på nationell nivå)?
7. Hur många personer arbetar ideellt i din organisation (inklusive t.ex. förtroendevalda, volontärer och andra funktionärer, lokalt, i distrikt och på nationell nivå)?
8. Hur många timmar skulle du uppskatta att en ideellt aktiv person i din organisation i genomsnitt lägger ned på ideellt arbete inom kultur, musik, dans eller teater under ett år?
9. Hur många personer får arvode för arbetsinsatser i din organisation (inklusive lokala föreningar och distrikt)? Observera att dessa samtidigt kan räknas som ideellt arbetande om ersättningen kan anses symbolisk.

Bilaga 2: Frågor som ställts till övriga riksorganisationer

1. Hur många medlemmar har din organisation?
2. Hur många medlemsföreningar har din organisation?
3. Hur många förtroendevalda finns i din organisation (inklusive i lokala föreningar, i distrikt och på nationell nivå)?
4. Hur många timmar skulle du uppskatta att en förtroendevald i din organisation i genomsnitt lägger ned på ideellt arbete under ett år?
5. Hur många anställda har din organisation (inklusive i lokala föreningar, i distrikt och på nationell nivå)?
6. Hur många personer arbetar ideellt i din organisation (inklusive t.ex. förtroendevalda, volontärer och andra funktionärer, lokalt, i distrikt och på nationell nivå)?
7. Hur många timmar skulle du uppskatta att en ideellt aktiv person i din organisation i genomsnitt lägger ned på ideellt arbete under ett år?
8. Hur många personer får arvode för arbetsinsatser i din organisation (inklusive lokala föreningar och distrikt)? Observera att dessa samtidigt kan räknas som ideellt arbetande om ersättningen kan anses symbolisk.

Bilaga 3: Frågor som ställts till festivalarrangörer

1. Vilken typ av organisation driver festivalen, ett företag, en stiftelse eller en ideell förening?
2. Hur många personer arbetar ideellt under festivalen?
3. Hur många personer arbetar ideellt i festivalorganisationen under andra delar av året?
4. Hur många timmar skulle du uppskatta att en ideellt aktiv person i genomsnitt lägger ned på ideellt arbete med festivalen under ett år (under festivalen eller under andra delar av året)?
5. Hur många anställda arbetar med festivalen (räknat i genomsnittligt antal heltid)?

Om festivalen drivs av en ideell förening eller om en ideell förening finns i anslutning till festivalen:

1. Hur många medlemmar har den?
2. Hur många förtroendevalda har den?
3. Hur många timmar skulle du uppskatta att en förtroendevald i föreningen i genomsnitt lägger ned på ideellt arbete under ett år?
4. Hur många personer får arvode för arbetsinsatser som förtroendevalda i föreningen? Observera att dessa samtidigt kan räknas som ideellt arbetande om ersättningen kan anses symbolisk.

Bilaga 4: Paraplyorganisationer

Medlemsorganisationer i Ideell Kulturallians, och deras medlemsorganisationer

Ax – Amatörkulturens samrådsgrupp

- Amatörteaterns Riksförbund (ATR)
- Föreningen för Tidig Musik
- Kontaktnätet – riksorganisation för ideella kulturföreningar
- KÖRSAM
  - Föreningen Sveriges Körledare
  - KFUK-KFUM:s Sångarförbund
  - Pueri Cantores Sverige
  - Svenska Arbetarsångarförbundet
  - Svenska Baptisternas Sångarförbund
  - Svenska Missionskyrkans Sångareförbund
  - Sveriges Kyrksångsförbund
  - Sveriges Körförbund
  - UNGiKÖR
- Riksförbundet för Folkmusik och Dans (RFoD)
- Riksförbundet Lokalrevyer i Sverige
- Riksförbundet Unga Musikanter (RUM)
- Svenska Arbetarsångarförbundet (SAS)
- Svenska Folkdansringen
- Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund
- Sveriges roll- och konfliktspelsförbund (Sverok)
- Sveriges Arbetarteaterförbund (ATF)
- Sveriges Film och Videoförbund (SFV)
- Sveriges Kyrkosångförbund
- Sveriges Körförbund
- Sveriges Orkesterförbund (SOF)
- Sveriges Spelmäns riksförbund (SSR)
- UNGiKÖR

Arbetarnas Bildnings Förbund (ABF); 59 medlemsorganisationer och 55 samarbetsorganisationer

BILDA; 52 medlemsorganisationer

Bygdegårdarnas Riksförbund

Folkets hus och Parker

Folkuniversitetet; 4 samarbetsorganisationer

Folkrörelsernas konstfrämjande

Musikarrangörer i samverkan (MAIS)

- Kammarmusikförbundet (RSK)
- Kontaktnätet – riksorganisation för ideella kulturföreningar
- Riksförbundet arrangörer av nutida konstmusik (RANK)
- Riksförbundet för Folkmusik och Dans (RFoD)
- Svensk Jazz
- Sveriges Körförbund
- Sveriges Orkesterförbund (SOF)

Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet (NBV); 15 medlemsorganisationer, 32 samarbetsorg.

Riksteatern

Sensus studieförbund; 32 medlesmorganisationer, 13 samarbetsorganisationer

SIOS – etniska organisationer i Sverige

- Assyriska riksförbundet
- Chilenska riksförbundet
- Eritreanska riksförbundet
- Finlandssvenskarnas riksförbund
- Grekiska riksförbundet
- Iranska riksförbundet
- Italienska riksförbundet
- Kurdiska riksförbundet
- Polska riksförbundet
- Portugisiska riksförbundet
- Riksförbundet Roma International
- Ryska riksförbundet
- Serbernas riksförbund
- Spanska riksförbundet

- Syrianska riksförbundet
- Turkiska riksförbundet

Skådebanan

Studiefrämjandet; 19 medlemsorganisationer

Studieförbundet Vuxenskolan; 42 medlemsorganisationer

Sveriges Hembygdsförbund

Våra gårdar

Medlemsorganisationer i Kulturens Bildningsverksamhet

Föreningen Sveriges Körledare

Kammarmusikförbundet RSK

Kontaktnätet

Riksförbundet för Folkmusik och Dans

Riksförbundet Unga Musikanter

Riksförbundet Visan i Sverige

Svensk Jazz

Svenska Folkdansringen

Sveriges Körförbund

Sveriges Orkesterförbund

Sveriges Film-och Videoförbund

Sveriges Spelmäns Riksförbund

UpSweden